

Pomanjkanje resničnih intelektualcev

Kdor tudi bežno prelista Izvestja slovenskih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem ali podobne publikacije, lahko ugotovi, da je v zadnjih 20 letih kar lepo število zamejskih Slovencev z uspehom zaključilo višjo srednjo šolo, zaradi česar jih lahko prištevamo med izobražene ljudi. Če pa pogledamo tukajšnje slovensko stvarnost, pa moramo žal priznati, da je iz tega sorazmerno velikega števila izobraženih ljudi izšlo le zelo malo oseb, ki jih lahko smatramo za resnične intelektualce.

Pravega intelektualca namreč označujeta dva elementa: lasten pogled na svet in izvrševanje vodilne vloge med člani družbe, kateri pripada. Intelektualec proučuje torej želje, pojasnjuje zahteve, brani koristi družbe pri raznih organih oblasti, četudi je včasih sam član teh organov. Pri vsem tem pa je nujno potrebno, da ohrani svojo neodvisnost. Sredstva, katerih se intelektualec poslužuje pri izvrševanju svojih nalog, so lahko različna. Bistveno in glavno pa je, da ima svoj poseben pogled na družbeno stvarnost in da svoja mnenja posreduje javnosti, in sicer s publicistično dejavnostjo, s predavanji, konferencami in z drugimi oblikami obveščanja. Neki znani ameriški sociolog je o intelektualcih dejal, da so ljudje, ki »uporabljajo orožje pisane in govorniške besede«

Druga važna značilnost intelektualcev je, da niso nikdar dokončno zadovoljni z družbeno stvarnostjo, in da si želijo sprememb, preobrazbe, reform. Zato kritizirajo obsoječe stanje, opozarjajo na nerešene probleme, predlagajo in zahtevajo njih rešitev. Iz zgodovine vemo, da so prav intelektualci imeli odočilno besedo pri vseh velikih zgodovinskih preokretih. Tako je znano, da so bili intelektualci pobudniki francoske revolucije, da so bili intelektualci pobudniki revizije Dreyfusovega procesa, da je bilo kartistično gibanje v Angliji tipično gibanje intelektualcev itd.

Oblasti in politiki sicer mnogokrat intelektualce grdo gledajo, se jih izogibljejo, jih smatrajo za sanjače, skratka za ljudi, ki motijo njihovo delo in so jim napoti, vendar je jasno, da so prav intelektualci tisti družbeni element, ki preprečuje stagnacijo družbe in ki s svojim nemirrom, z iskanjem novih prijemov in novih poti v življenju, usmerjajo njegov razvoj.

Intelektualci opravljajo torej zelo važno delo v vsaki družbi, pri vsakem narodu, v vsaki politično organizirani skupnosti ljudi. Če jih ni, če je njihovo število majhno ali če je njih delo iz tega ali drugega razloga onemogočeno in ovirano, ima od takega stanja v daljši perspektivi neprecenljivo škodo celotna družba, ves narod in celotna organizirana politična skupnost.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRISPEVEK K POMIRJENJU

Nemška zvezna vlada je v kviru splošne mednarodne pomirjevalne akcije (h kateri je veliko prispeval tudi Vatikan) izročila po svojih veleposlanikih vladam Sovjetske zveze in drugih držav vzhodnega bloka note, v katerih je predlagala, da bi obojestransko izjavili, da se odpovedujejo uporabi nasilja in da pristanejo na to, da sprejmejo medsebojno na vojaške manevre vojaške opazovalce.

Ena izmed ostalih točk nemških not vsebuje zamisel za postopno zmanjšanje atomske oborožitve v Evropi v zvezi z napredkom pri reševanju političnih problemov, druga govori o načelnem pristanku na razorožitev in na nerazširjanje atomskega orožja, tretja o ponudbah za spravo s Poljsko in Češkoslovaško.

Vse tri velike stranke v bonnskem parlamentu so soglasno podprle to pobudo nemške zvezne vlade. Izrazile so tej »pobudi za mir, varnost in svobodo preko samoodločbe« polno podporo. Nemška vlada je poslala to noto v informacijo vsem vladam na svetu, tudi tistim, s katerimi nima diplomatskih odnosov. Kancler Erhard je izjavil v parlamentu, da bodo imela prizadevanja za varnost in razorožitev le tedaj pravi in trajen uspeh, če bodo odstranjeni tudi razlogi za napetosti v svetu. V Evropi bi moralo biti pravično rešeno predvsem nemško vprašanje s tem, da se prizna nemškemu narodu pravica, da sam odloča o tem, v kakšnih političnih in družbenih življenjskih oblikah hoče živeti, in o svoji usodi.«

VPRAŠANJE NEMSKIH MEJ

Kar zadeva meje med Nemčijo in Poljsko, pravi nemška nota, da vztraja zahodnonemška vlada na stališču, da veljajo za njo samo meje, kot so bile 31. decembra 1937, torej pred spremembami mej, ki so se začele v Evropi v naslednjem letu. Te meje imajo po mnenju zahodnonemške vlade veljavnost po mednarodnem pravu vse dotlej, dokler ne bo sklenjena mirovna pogodba med vlado Združene Nemčije in Poljske. Sele mirovna pogodba naj bi določila nove nemške meje proti Poljski.

Glede tega se je ponovno vnela v nemškem tisku živahna polemika glede vprašanja mej. Nekateri — in ti so bolj redki — zahtevajo, da mora dobiti Nemčija nazaj svoje meje iz leta 1937, češ da nemški narod kot celota ne odgovarja za tisto, kar je storil Hitler. Proti tem zahtevam, ki prihajajo s strani skrajne desnice, se dvigajo številni drugi glasovi, ki poudarjajo, da je potrebno določiti nove meje samo sporazumno s Poljsko, in naglašajo nujnost takega sporazuma. Tudi nota zahodnonemške vlade pravi, da je bila Poljska tista, ki je največ trpela pod nemško zasedbo, in izraža željo po sporazumnih rešitvah. »Če bi bili Poljaki in Nemci pripravljeni govo-

riti v istem duhu, ki je omogočil poravnavo med Nemčijo in njenimi zahodnimi sosedi, bi bil sporazum bistveno olajšan,« je rečeno v noti.

MEJA S POLJSKO

Politični komentatorji si razlagajo stališče zahodnonemške vlade glede mej s Poljsko tako, da zahodnonemška vlada ni pripravljena priznati meje na Nisi in Odri za dokončno, ampak hoče popravke. Poljska naj bi vrnila Nemčiji kos Pomorjanske in kos Dolnje Šlezije (verjetno z mestom Breslau (Wroclaw) vred, drugo pa naj bi obdržala.

So pa spet drugi, ki bi se zadovoljili s samimi simbolnimi, to je z minimalnimi popravki mej, ali ki bi pristali tudi na mejo na Odri in Nisi. V tem smislu se je izrazil tudi Svet nemške evangeličanske Cerkve. Ti opozarjajo na dejstvo, da se Poljaki ne bodo nikdar prostovoljno odrekli svojim sedanjim zahodnim ozemljem in da tega tudi ni mogoče pričakovati od njih, ker kaj bi še ostalo od Poljske, če bi vrnila Nemcem po vojni pridobljena ozemlja? Vzhodno polovico bivše Poljske so si, kot znano, prilastili Sovjeti, ko so se sporazumeli s Hitlerjem o razdelitvi poljskega ozemlja. Sovjeti tega ozemlja nikakor niso pripravljene vrniti Poljski. Poljska torej za svoj goli obstoj potrebuje sedanja ozemlja na zahodu, neglede na to, da so bila prej nemška. Izredno zanimivo je stališče, ki ga je zavzela v tej zvezi nemška evangeličanska Cerkev, ko pravi, da je treba vsakemu narodu priznati pravico do dovolj velikega kosa ozemlja, da lahko obstoja, in da so bivša nemška ozemlja danes Poljski nujno potrebna za njen obstoj.

STALIŠČE EVANGELIČANSKE CERKVE

To svoje stališče je Nemška evangeličanska Cerkev objavila pred nedavnim v posebni noti, ki je vzbudila ostre polemike, vendar je z njo prebila led in izrazila tisto, kar mislijo danes mnogi Nemci. To se je tudi zdaj pokazalo. Nemški narod bi predvsem rad živel v miru in dovolj mu je političnih in vojaških pustolovščin. Res je sicer, da bi rad čimboljše meje na vzhodu, zaveda se pa, da mu je Hitler s svojimi zločini dokončno zapravil pravico do postavljanja zahtev po starih mejah. Zato bi sicer rad dosegel čim boljše meje, a vedno sporazumno s Poljsko, v prepričanju, da je tudi Poljakom veliko do dokončnega sporazuma z Nemčijo in da bi bili pripravljene na kakšne zanje sicer težke, vendar pa ne prehude teritorialne koncesije.

Mnogi Nemci so se tako že vdali v misel, da se dokončno odpovedo večini, ali celo vsemu bivšemu nemškemu ozemlju vzhodno od Nise in Odra, da bi si ohranili mir in dosegli združitev z Vzhodno Nemčijo, vendar pa ni imel noben nemški politik po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 3. aprila, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Spokornik«, starokrščanska legenda, napisal Niko Kuret; 12.05 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas 15.30 »Janez Evangelist«, drama v enem dejanju in 5 slikah, napisal Ivan Mrak. Igra RO., režira Jože Peterlin; 17.00 Skladbe za violino in klavir; 18.30 Iz pesniških gajev: »Giovanni Arpino«, pripravil Josip Tavčar; 18.45 Orkestrske suite; 19.15 Nedeljski vestnik. Urednik: Ernest Zupančič; 20.30 Iz slovenske folklorne - Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico aprila«; 22.10 Pevci in glasbila.

• PONEDELJEK, 4. aprila, ob: 11.35 Radio za šole (za srednjo šolo); 12.15 Liki iz naše preteklosti: »Damiir Feigel«; 17.25 Radio za šole (za srednjo šolo); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Simfonične skladbe; 19.00 Vinko Beličič - »Janko Kersnik: žvljenje in pogled na svet«; 19.30 Postni govori - Dr. Jože Prešeren: »Požrtvovalnost«; 21.00 Igor Strawinsky.

• TOREK, 5. aprila, ob: 12.00 Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico aprila«; 17.20 Italijanščina po radiu; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.00 Plošče za vas, quiz oddaja, pripravil Danilo Lovrečič; 21.00 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar; 23.00 Nova glasba.

• SREDA, 6. aprila, ob: 11.35 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Klavirska glasba; 19.15 Higiena in zdravje, pripravil dr., Rafko Dolhar; 20.35 Milan Lipovec: »Bolest in krivda« — delo priporočeno na natečaju RAI

• ČETRTEK, 7. aprila, ob: 11.30 Slovenske nabožne pesmi; 11.45 Francesco Geminiani: Concerto grosso št. 3 v e molu op. 3; 12.15 Brali smo za vas; 12.25 William Byrd: Pavana in Gagliarda za klavičembalo; 13.30 Slavni pianisti; 17.00 Orgelska glasba Catona Zuccolija; 17.20 Italijanščina po radiu; 17.35 Wolfgang Amadeus Mozart: Sonata št. 2 v c duru za flavto in klavir; 18.30 Klasični moderne glasbe; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše, pripravila Krasulja Simoniti; 19.30 Johann Christian Bach: Simfonija v e duru, op. 18 št. 5, za dve orkestri; 19.45 Vokalna polifonija; 20.35 Anton Lajovic: Pesem jeseni, simfonična pesnitev; 21.00 »Vera in nevera«, Drama Antona Leskoveca v treh dej. Igra RO., režira Jože Peterlin; 22.05 Slovenski solisti; 22.25 Leoš Janáček: Glagolska maša.

• PETEK, 8. aprila, ob: 11.30 Slovenske nabožne pesmi; 11.45 Johann Sebastian Bach: Druga sonata v a molu za violino; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 12.25 Tomaso Albinoni: Concerto a cinque v d molu, op. 5 št. 7; 13.30 Skladbe za lutnjo; 17.00 Skladbe za dve spineti; 17.20 Pasijonske pesmi; 17.45 Georg Friedrich Händel: Koncert za ogle in komorni orkester; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.10 Zbori Furlanije-Juljske krajine; 19.30 Postni govori - Msgr. Janez Vodopivec: »Razumevanje in strpnost«; 19.45 Benedetto Marcello (realizacijo spremljave je oskrbel Riccardo Tore): Sonata št. 7 v b duru za flavto in klavičembalo; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Luigi Dallapiccola: Mala nočna glasba za orkester; 21.00 »Škofjeloški pasijon«.

• SOBOTA, 9. aprila, ob: 11.30 Slovenske nabožne pesmi; 11.45 Baročne skladbe za godalni orkester; 12.00 »Razvoj moderne krščanske arhitekture«, pripravil Rafko Vodeb; 12.15 Giambattista Lully: Dies Irae. motet za soliste, zbor in orkester; 13.30 Skladbe za klavičembalo; 14.45 Polifonske skladbe Jakoba Petelina-Gallusa; 15.00 Glasbena oddaja za mladino. Pripravil Dušan Jakomin; 16.00 Jan Sibelius: Simfonija št. 6 v d molu, op. 104; 16.30 Ivan Pregelji: »Cujte človek«, novela; 16.50 Luigi Boccherini: Kvintet v e duru, op. 18, št. 6; 17.20 Skala in ladja. Komentarji o dogodkih po koncilu in jubilejnem letu; 17.30 Uroš Krek: Koncert za violino in orkester; 18.30 Duhovne pesmi; 19.00 Karl Ditters von Dittersdorf: Kvartet v b duru št. 2; 19.15 Družinski obzornik, pripravil Ivan Theuerschuh; 19.30 Benjamin Britten: A simple Symphony, op. 4; 20.35 Teden v Italiji; 20.45 Verske pesmi iz Nadiške doline; 21.00 »Jesusovo javno delovanje, trpljenje in smrt«. Sedma in zadnja slika; 21.40 Gustav Mahler: Simfonija št. 1 v b duru; 22.30 Johann Sebastian Bach: Koncert v a molu za štiri klavičembale in godalni orkester; 23.00 Friedrich Gulda igra preludije Clauda Debussyja.

PRISPEVEK K POMIRJENJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

guma, da bi bil to jasno povedal, v bojzani, da bi politični nasprotniki to izkoristili. Zato se je čutila nemška evangeličanska Cerkev moralno dolžna, da je kot prva jasno izrekla to misel in jo dala v debato, da bi tako olajšala stališče politikom in pripomogla, da bi zmagala razsodnost in mir.

DOKONČNA MEJA S ČESKOSLOVASKO

Glede Češkoslovaške izraža nota zahodnonemške vlade željo, da bi se odnosi med narodi obeh držav razvijali spet bolj prijateljsko, in zagotavlja, da ne bo postavljala Zvezna Nemčija nobenih ozemeljskih zahtev, ker smatra, da je Hitler sam prekršil Münchenski sporazum o odstopu Sudetskega ozemlja.

Nasproti Sovjetski zvezi izraža nemška nota zaskrbljenost zaradi njenih groženj na račun Nemčije in zaradi njene ogromne oboroženosti z atomskim in drugim orožjem. Nemška vlada sicer rada verjame, da Sovjetska zveza ne želi vojne, toda groženje in pritiski tudi ne smejo biti več sredstva politike.

NEGATIVNI ODZIV PRI SOVJETSKI ZVEZI

V parlamentu pa je zvezni kancler Erhard dopolnil noto svoje vlade tujim vladam z izjavo, da »nacionalno-državni red evropske celine ne bo več kos vedno večjim političnim, duhovnim in gospodarskim nalogam bodočnosti. Zato je treba te naloge skupno reševati. Iz tega razloga bo nemška zvezna vlada tudi znanprej sodelovala pri prizadevanju po evropski združitvi. Evropska združitev služi miru, Nemčija in Evropa pa potrebujeta mir, če hočeta doseči svoje cilje,« je rekel Erhard.

Nota zahodnonemške vlade je bila sprejeta na Zahodu z zadovoljstvom, medtem ko jo na vzhodu, zlasti Rusi, odklanjajo in se rajši sklicujejo na Adenauerjeve izjave o miroljubnosti Sovjetske zveze, češ da se je Erhard odmaknil od njih.

Sovjetsko posredovanje med Izraelci in Arabci?

Kot poroča ameriška agencija UPI, si Izrael prizadeva, da bi pridobil sovjetsko vlado za to, da bi prevzela posredovalno vlogo med Izraelom in arabskimi državami, v podobnem smislu, kot je posredovala v indijsko-pakistanskem sporu.

Izraelski zunanji minister Abba Eban je napravil že v Parizu, Washingtonu in Londonu korake, da bi pridobil te države za posredovanje, vendar si največ obeta od sovjetskega posredovanja. V kratkem misli obiskati Sovjetsko zvezo, da bi jo pripravil do tega.

TEDENSKI KOLEDARČEK

3. aprila, nedelja: Žarko
4. aprila, ponedeljek: Izidor, Dorislav
5. aprila, torek: Vinko, Irena
6. aprila, sredo: Ivo, Celestin
7. aprila, četrtek: Radivoj, Bor
8. aprila, petek: Albert, Vašek
9. aprila, sobota: Tomaž, Marina

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Ta nota nemške vlade pa je vsekakor pozitivna, ker je razčistila odnos Zahodne Nemčije do vzhoda in jasno izrazila njene namene v mednarodni politiki, tudi če se vsi ne strinjajo s temi nameni. Priznati pa je treba, da je tudi zmerna in trezna v postavljanju ciljev nemške politike.

—0—

POLITIČNE TEZAVE, A DOBRO GOSPODARSTVO

Maršal Čang Kai-Šek je bil pred kratkim že četrto zaporedno izvoljen za predsednika nacionalne Kitajske (Formoze). Kot kandidat Kuomintanga je bil edini kandidat za predsednika, ker dve drugi majhni stranki nista postavili svojih kandidatov. Čang Kai-Šek ima zdaj 78 let.

Za »močnega moža« Taiwana (Formoze), pa smatrajo njegovega 56-letnega sina, ki mu je ime Čang Čing-kuo. Ta je obrambni minister in poveljnik državne policije.

Čang Kai-Šek živi v stalnem strahu, da bodo Združene države nekoč priznale komunistično Kitajsko na celini in da bo sprejeta v Združene narode, s čimer bi se verjetno morala posloviti iz njih Formoza, ki predstavlja zdaj »celo« Kitajsko v njih. Za dve Kitajski pa seveda ne bi bilo prostora, razen da se Formoza zadovolji s tem, da je le — Formoza.

Pač pa je gospodarski položaj na Formozi zelo dober in urejen. Gospodarstvo cvete in strokovnjaki menijo, da bi lahko služila Formoza za vzgled državam v Aziji in Afriki, kako je treba s pridom uporabljati od Amerike prejeta pomoč. To do neke mere krepi tudi politični položaj Čang Kai-Šekovega režima.

Iz komunistične Kitajske pa poročajo o nemiru v oficirskem zboru in o čistkah v njem. Tudi za nemir in nerazpoloženje častnikov do politike pekinške vlade je baje kriv »razredni boj v partiji in vojski«. Do takih pojavov je prišlo zlasti v vojaškem okrožju Nanking.

Kot kaže, je Izraelcem več do sprave kot Arabcem, kajti Nasser, ki ima na arabski strani v tem pogledu glavno besedo, je izjavil, da je možno govoriti o pomirjenju med arabskimi državami in Izraelom samo v primeru, da sprejme Izrael nazaj vse palestinske Arabce, ki so pobegnili iz Izraela med izraelsko-arabsko vojno, ali pa so jih Izraelci izgnali. Teh Arabcev pa je čez en milijon in le malo verjetno je, da bi jih hoteli Izraelci sprejeti nazaj. To bi povzročilo hude notranje napetosti in nevarnost državljanske vojne v Izraelu, saj bi hoteli imeti ti Arabci tudi avtonomijo; po drugi strani pa bi to ustvarilo za Izrael tudi hude gospodarske probleme, kajti vsi ti Arabci so popolni reveži. Zdaj jih vzdržuje kot begunce po večini Organizacija Združenih narodov v taborišču v Gazi in drugod, poleg tega pa so tudi na precej nizki kulturni stopnji. To bi povzročilo tudi hude socialne razlike med njimi in bolj izobraženimi Izraelci, ki bi živeli v večji blaginji.

Vsekakor je ta pogoj za Izraelce nesprejemljiv, o drugih pogojih pa Arabci zaenkrat še ne marajo slišati. A tudi s tem pogojem imajo seveda svoje skrite račune.

Volitve v Veliki Britaniji

Danes, 31. marca, so v Veliki Britaniji parlamentarne volitve, katere je predčasno razpisal laburistični ministrski predsednik Wilson v upanju, da bo na volitvah povečal vejino svoje stranke v parlamentu, ki je bila doslej zelo pičla in je štela večasih le dva ali tri glasove. Izbral je trenutek, ki se mu je zdel najprimernejši, glede na uspehe svoje vlade in na razpoloženje volivcev. In zares so specializirane agencije za ugo-

taavljanje javnega mnenja strinjajo v ugotovitvah, da je močna večina volivcev naklonjena laburistom in da bo Wilson torej gotovo zmagal s krepko večino.

Volivni boj je močno razvnet, vendar miren. Volivni agitatorji brenkajo predvsem na gospodarske struje.

—0—

KONČNO SO GA ODKRILI

V Vzhodni Nemčiji so obsodili na smrt bivšega SS-ovskega »zdravnika« dr. Gorsta Fischerja. Med vojno je poslal v plinske celice najmanj 70.000 Judov. Po vojni se je ustalil v Vzhodnem Berlinu in deloval tam kot zdravnik. Odkrili so ga šele pred nekaj leti na prijavo iz Zahodne Nemčije.

V vzhodnonemškem vladnem aparatu je dosegel visoka mesta in opravljal važne politične funkcije.

—•—

KONGRES SOVJETSKE KOMUNISTIČNE PARTIJE

V torek, 29. t. m., se je v Moskvi začel 23. kongres sovjetske komunistične stranke. Udeležuje se ga skoraj 4000 delegatov iz raznih sovjetskih republik, prisotni pa so tudi odposlanci vseh inozemskih komunističnih strank, razen kitajske, albanske in novozeleandske. Prvi dan je nastopil glavni tajnik Leonid Brežnjev, ki se je v peturnem govoru dotaknil nunanje in notranjepolitičnih ter gospodarskih problemov, s katerimi se ukvarjata sovjetska komunistična partija in država. Glede sovjetsko-kitajskega spora je Brežnjev dejal, da se sovjetska partija zaveza za sporazumno rešitev vseh spornih

vprašanj, in sicer s pomočjo medsebojnih razgovorov.

Kongres se nadaljuje. Iz Italije so na kongresu prisotni predstavniki italijanske komunistične stranke in socialistične stranke proletarske enotnosti. Odposlanstvo jugoslovanskih komunistov pa vodi Aleksander Ranković.

TOBAK BREZ NIKOTINA?

Mnogi zdravniki so plašili tudi zares prestrašili mnoge kadilce, češ da kajenje pospešuje — če že ne povzroča — raka, zlasti na pljučih. Število kadilcev se sicer ne zmanjšuje in količina letno pokajenega tobaka tudi še ne kaže zmanjšanja, a dejstvo je, da so tudi veliki tobačni industrijalci nekoliko preplašeni in zato iščejo tobak brez nikotina. V njihovih laboratorjih preiskujejo na milijone tobačnih rastlin v upanju, da bodo našli katero, ki ne bo vsebovala nikotina. Skušajo pa tudi vzgojiti nove sorte tobaka s križanjem z rastlinami, ki so s tobakom v sorodu.

Od pri nas razširjenih rastlin so s tobakom sorodni zlasti paradižniki, jajčevci, paprika in krompir. S temi rastlinami in s tobakom so skušali vzgojiti križance, a posebnega uspeha ni bilo. Skušali so potem cepiti tobak z navedenimi rastlinami, pri čemer so menjavali tudi cepiča in podlage.

Največ si pri teh poskusih obetajo od selekcije rastlin, ki vsebujejo malo nikotina. Za ugotovitev količine nikotina v rastočih rastlini so morali izdelati poseben postopek. Pri vsem dosedanjem poskušanju pa ni imela italijanska monopolna uprava nobenega znatnega uspeha. Pač pa so Nemci baje že vzgojili sorte tobaka brez nikotina,

NOVO ZDRAVILO PROTI LEVKEMIJAM?

Tiskovni urad veleposlaništva Madžarske ljudske republike v Rimu je razposlal tisku okrožnico, v kateri sporoča, glede na številne prošnje, da veleposlaništvo ne razpolaga z zdravilom proti levkemiji MYELO-BROMOL, ki ga zdaj šele preizkušajo na Madžarskem.

Kdor želi natančnejših pojasnil o zdravilu, naj se obrne naravnost na naslov: MEDIMPEX, Budapest, V. Vörösmarty tér 4.

ZIVLJENJE NA ZEMLJI JE MNOGO STAREJSE

Mnogo časa so mislili znanstveniki, da sega življenje na naši Zemlji le kakih 550 milijonov let nazaj. V zadnjem času pa so geofiziki Bernard-Price-Instituta v Johannesburgu odkrili, da sega življenje v obliki primitivnih alg in drugih takih primitivnih oblik (v velikosti do 1 petdesetinke milimetra) vsaj tri milijarde in 200 milijonov let nazaj v preteklost. To so odkrili z analizami kamenja iz davnih zemeljskih geoloških dob.

Znanstveniki so označili ta odkritja za najzanimivejši rezultat geoloških in bioloških ved zadnjih let. Življenje pred 3,2 milijardami let je bilo torej že izblikovano in že daleč od hipotetične oblike »prasluzi«; to pa pomeni, da so bili pogoji za življenje na Zemlji že tedaj v bistvu enaki kot danes, vsaj ponekod. Spričo tega, da predstavljajo alge že sorazmerno organizirano obliko življenja, pa morajo segati pravi začetki življenja še mnogo dalje v sivo pradavnino.

Znanstveniki si obetajo še senzacionalna odkritja.

—•—

Cim pasivnejši postaja v politiki Sukarno — če hote ali nehote, to je druga stvar — tem aktivnejša postaja v njej njegova najmlajša in najlepša žena, Dewi (ima namreč, kot znano, štiri). Kot poročajo, je imela razgovor z generalom Suhartom in z dvema podpredsednikoma vlade, da bi rešila za svojega moža, kar se rešiti da.

POMANJKANJE RESNIČNIH INTELEKTUALCEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kje so vzroki, da so med zamejskimi Slovenci resnični intelektualci tako redki? Odgovor na to vprašanje bi zahteval daljšo razpravo, globljo proučitev naših povojnih razmer, česar tu ne moremo opraviti. Dejstvo je, da ta pomanjkljivost obstaja v vseh treh kulturnih in političnih taborih, med katere so zamejski Slovenci porazdeljeni. To velja prav tako za krščanski ali katoliški kot za marksistični in liberalni tabor. S tem stavkom smo hoteli samo opozoriti na ta pereči problem, z željo, da bi o njem čimširši krog naših ljudi razmišljal in da bi izzvali med našimi intelektualci kako izčrpnjšo debato.

Karibujev v Kanadi je vedno manj

Po naročilu kanadske vlade je izšla pred kratkim knjiga z naslovom »Tuktu — vprašanje ohranitve«. »Tuktu« ali »tukta« je eskimska beseda in pomeni severnega jelena. Knjiga hoče opozoriti javnost na nevarnost, da bodo severni jeleni v Kanadi že v kratkem iztrebljeni. V začetku tega stoletja se je paslo na severnoameriških tundrah še okrog tri milijone karibujev — tako imenujejo severne jelene kanadski Indijanci — zdaj pa jih je le še okrog 200.000 in njihovo število stalno pada. Strokovnjaki se boje, da iztrebljenja severnih jelenov ne bo mogoče preprečiti.

Zakaj pada število karibujev?

Kaj je vzrok tako naglemu padanju števila karibujev? Fraser Symington, pisec omenjene knjige, pravi, da ne gre toliko za vprašanje, kako zaščititi karibuje pred iztrebljenjem po indijanskih in eskimskih lovcih, ampak za sociološko vprašanje. Tudi če bi postavili severne jelene pod zaščito zakona, bi Eskimi in Indijanci tega ne mogli razumeti, ker so bili severni jeleni že od nekdaj njihova glavna hrana in so jih lahko svobodno lovili, kadar so potrebovali meso.

Crede karibujev, ki so bile nekdaj — kot rečeno — ogromne, se pasejo predvsem na področjih Mackenzie in Keewatin, vendar ne vedno na istih ozemljih. Poleti se pomikajo proti severu, vse do obale Severnega ledenega morja in nekateri se pojavijo celo na arktičnih otokih pred obalo. Pozi-

mi pa se pomikajo proti jugu, vse do gozdnatega in prerijskega pasu, kjer najdejo več paše.

Freveč moderne puške

Fraser Symington misli, da je iskati vzročno zvezo med padanjem števila karibujev in dejstvom, da razpolagajo zdaj eskimski in indijanski lovci z modernimi puškami, s katerimi lažje love karibuje in jih lahko tudi več pobijejo kakor nekdaj s primitivnim lovskim orožjem. Tako se ne morejo upirati skušnjavi in postrelijo pač toliko karibujev, kolikor jih dobijo na muho. Nevarnost za karibuje pa pomenijo tudi velikanski požari v tundrah, ki jih povzročijo največkrat beli priseljenci in ki povzročijo večasih ogromno škodo, ker uničijo severno mahovje, ki je glavna hrana karibujev. Tako mahovje pa potrebuje 50 do 100 let, da si spet opomore in se razra- ste v prejšnjem obsegu.

Nedvomno bodo kanadska vlada in ljubitelji narave vse storili, da bi obvarovali karibuje pred iztrebljenjem, saj bi bila nepopravljiva škoda, če bi ta koristna in za severne tundre celo nenadomestljiva divjačina izginila. V prvi vrsti bo treba pri tem rešiti vprašanje, s čim nadomestiti Indijancem in Eskimom karibuje in kako jih tudi navaditi na drugačno življenje, ne da bi se morali hkrati odpovedati svojemu načinu življenja in svojim etničnim posebnostim. Gotovo pa v današnjem svetu lov na divjačino ne more biti več glavni vir hrane in zaslužka za cela plemena.

Tržaškega

Trst zahteva bencin po nižani ceni

Tržaški občinski svet je v torek, 29. marca, soglasno odobril resolucijo, ki so jo predložili predstavniki vladnih strank in ki poziva osrednjo vlado, naj s posebnim ukrepom dodeli lastnikom motornih prevoznih sredstev v tržaški pokrajini poseben letni kontingent bencina in drugega tekočega goriva po nižani ceni.

V zvezi s to resolucijo je nastala v občinskem svetu obširna razprava, pri kateri so se govorniki dotaknili raznih vprašanj, ki neposredno zadevajo zlasti italijansko-jugoslovanski sporazum o obmejnem prometu. Vsi pa so poudarjali, da resolucija ne postavlja v razpravo vsebine sporazuma, temveč le teži za tem, da bi preprečila škodljive posledice, ki so nastale zlasti pri določenih gospodarskih kategorijah zaradi takorekoč množičnega nakupovanja jugoslovanskega bencina. Ugotovljeno je, da Tržičani v vedno večjem številu kupujejo bencin na sosednem jugoslovanskem ozemlju. Čeprav se je število motornih vozil v zadnjih lanskih šestih mesecih povečalo, se je prodaja bencina zmanjšala za 28,5 odstotka v primeri z isto dobo v letu 1964.

Če bi bil za tržaško pokrajino določen poseben kontingent goriva, bi navaden bencin stal 50 lir za liter, »super« pa 58,60 lir za liter, tako da bi dejansko ne bilo nobene razlike med cenami v Trstu in Jugoslaviji. Občinski svet je ugotovil, da je enako resolucijo že sprejel leta 1959, a je vlada tedanji predlog zavrnila. Svet sedaj ponovno vztraja, naj vlada sprejme enak ali podoben ukrep, kot ga je svoj čas izdala za goriško pokrajino in Dolino Aoste.

Vsi svetovavci, ki so posegli v razpravo, so tudi obsodili omejitve in strogo nadzorstvo, ki ga carinske oblasti izvajajo na mejnih prehodih na Tržaškem, češ da je takšno ravnanje v mnogih primerih samovoljno in protizakonito.

Razprave se je med drugimi udeležil predstavnik Slov. skupnosti dr. Simčič, ki je dejal, da se strinja s predloženo resolucijo, ker ustreza zahtevam in željam tržaškega prebivalstva ter predlaga edino učin-

Nabrežina:

DENARNA SREDSTVA ZA SELAD

Po prizadevanjih občinske uprave je generalni komisariat pred dnevi dodelil 5 milijonov lir za razna javna dela, ki jih bo v devinsko-nabrežinski občini izvedla ustanova Selad. Gre predvsem za popravilo dveh poti, ki iz Nabrežine vodijo v Breg. Deželna uprava pa je, prav tako po prizadevanju občine, nakazala milijon in pol lir za delno poravnavo škode, ki jo je na raznih občinskih nepremičninah povzročilo lansko neurje. Te vesti je sporočil občinskemu svetovalcem pristojni odbornik na seji občinskega sveta, ki je bila v torek.

Svet je na tej seji nadaljeval razpravo o izboljšavah plač občinskim uslužbencem. Ker so nekateri svetovalci predložili nekaj spreminjalnih predlogov k osnutku, ki ga je sestavil občinski odbor, je bila razprava odložena na prihodnjo sejo. Svet je nato soglasno odobril predlog, naj se nakaže turistični ustanovi za Sosljan in Devin milijon lir prispevka.

kovito rešitev tega važnega vprašanja. Kar zadeva omejitve in nadzorstvo, ki ga carinska oblast izvaja na mejnih prehodih zlasti pri potnikih s potnim listom, je svetovalec dejal, da je takšno ravnanje samovoljno in da po nepotrebnem razburja prebivalstvo.

Občinski svet bo resolucijo dostavil osrednji vladi v Rimu in tudi deželnemu odboru v Trstu.

DUHOVNA PRIPRAVA NA VELIKO NOČ

SLOVENSKE IZOBRAZENCE vabimo na DUHOVNO PRIPRAVO NA VELIKO NOČ. Vodil jo bo p. Ivan ZUZEK iz Rima.

V nedeljo, 3. aprila, bo sv. maša ob 10. uri v jezuitski kapeli (Trst, Via del Ronco 12, vhod: Via Marconi 32).

V ponedeljek, 4. aprila, bo ob 19.30 v isti kapeli drugi govor.

V torek, 5. aprila, bo ob 19.30 v jezuitski kapeli zaključek duhovne obnove.

Iskreno vabljeni!

V sredo, 6. aprila, bo ob 19.30 predavanje v ulici Donizetti 3/I. Govoril bo p. Ivan ZUZEK.

CERKEV IN SODOBNA KULTURA.

Po predavanju bo diskusija. Vsakdo se lahko oglasi k besedi.

Opčine:

KAJ BO S KOREKTIVNO TELOVADBO?

Na opčinah je bila uvedena v letošnjem šolskem letu korektivna telovadba za otroke iz openske slovenske in italijanske osnovne šole, ki bi si morali s telovadbo popraviti telesno držo ali razne hibe. Nekaj mesecev je telovadba v redu potekala, potem pa je telovadna učiteljica zbolela in od tedaj so otroci brez telovadbe.

Starši nujno apeliramo na šolske oblasti, da poskrbe za čimprejše nadaljevanje telovadbe.

»OČETOV DAN«

Učenci četrtega razreda osnovne šole na Opčinah so hoteli razveseliti tudi svoje očete in so jim priredili v soboto »očetov dan«. Povabili so jih na pristrčno proslavo v šoli. Odigrali so jim mladinsko igrice, ki so si jo sami izmislili, o dveh deklicah, ki gresta k vili v gozd po zdravilo za bolnega očka, kateremu je zdravnik, potem ko je z veliko trobento poslušal njegovo dihanje, neusmi-

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V KULTURNEM DOMU V TRSTU

DVA PASIJONA

»VINSKA ZALOSTNA Z ALELUJO«

»SKOFJELOSKI PASIJON«

Napisal — priredil MIRKO MAHNIC

Scena: VIKTOR MOKA - Kostumi: ALENKA BARTLOVA - Glasba: MARJAN VODOPIVEC - Režija:

MIRKO MAHNIC

RAZPORED PREDSTAV:

v nedeljo, 3. aprila ob 20. uri (Premierski abonma) balkon Lir 500; v ponedeljek, 4. aprila ob 21. uri (Abonma prva ponovitev) balkon Lir 300; v torek, 5. aprila ob 17. uri; v sredo, 6. aprila ob 20. uri (Studentovski abonma); v četrtek, 7. aprila ob 21. uri (Sindikalni abonma); v petek, 8. aprila ob 17. uri (Invalidski abonma); v soboto, 9. aprila ob 21. uri (Okoliški abonma); v nedeljo, 10. aprila ob 16.30 uri (Abonma nedeljski popoldanski); v ponedeljek, 11. aprila ob 16.30 uri zadnja predstava.

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

ljeno izjavil: »Gospod, za vas ni več pomoči.« Pri tem morata premagati deklici velike težave in končno se srečno vrneti z zdravilom.

Recitirali so tudi odlomke proze ali pesmi Finžgarja, Seliškarja, De Amicisa in drugih avtorjev, ki so počastili v svojih spisih očetovstvo.

Otroci so tudi obdarili svoje očete s keramičnimi in drugimi ročnimi deli. Vse priznanje tudi njihovi učiteljici.

Beneška Slovenija

Sent Lenart - Buia:

SLOVO IN SPREJEM

V Novem listu smo že pisali, da se je poslovil od šentlenartske fare msgr. Angel Kračina, ki je tam 27 let vodil farno in je bil za vzgled duhovna, ki po božjih zapovedih dela in moli za svoje ljudstvo.

Nadvse ganljivo je bilo slovo faranov od priljubljenega dušnega pastirja. Po molitvah in slovesu v domači fari, so ga verniki v velikem številu spremljali do Tarčenta, kjer je pričakovala novega nadžupnika dolga vrsta avtomobilov z novimi župljani, iz fare Buia, kjer je videmska kurija odkazala msgr. Kračini nov dušebrižniški okraj.

Ob ločitvi in izročitvi župnika novim faranom so kar solze teklo po licih. Sam monsijor je rekel, da se ob zadnji ločitvi prav zaveda, kako dragi so mu bili verniki šentlenartske fare.

Za zadnji pozdrav je še sestavil brošurico z naslovom »Devetica božična v podutanski fari«. Prva stran se začne s pomenljivimi besedami: Mojim prednikom v spomin in mojim naslednikom v opomin!

V opombi pa pisatelj naznači vsebino knjižice: Ta brošurica noče biti molitvenik, ampak samo skromna zbirka ljudskih nabožnih običajev. Podobnih zbirk, ki imajo že znanstveno vrednost, je napisal monsijor že več.

Knjižica je spisana v lepem beneško-slovenskem narečju. Naj iz Predgovora navedemo le nekaj besed in misli:

»Najparvo povjem vam de pišem po vašim zak' pišem za vas. Prosim, nič naj mi na zamjerejo tisti, ki so bli željel' mjet adne bukva pisane po gosponsko. Potlé vam porečem de me je nudila pisat jubezan do vaših ljepih pobožnih navad.«

Nadalje, da je on samo zapisal, kar so ga njegovi ljubi farani naučili. »Sadale pa, ko se parbliža cajt moje ločitve z te mene drage fare, jubezan še buj me sili na pisanje.« — »Kaj dragih an svetih starin jih je nardilo že konac tle par nas, ali skuore presernost ali skuore nemarnost!«

Za uvodom sledi na petnajstih straneh razlaga in besedilo starodavne šentlenartske božične devetdnevne, ki se začne 16. in konča 24. decembra. Ganljiva je ta ljudska pobožnost od hiše do hiše. Z njenim opisom se je Kračina poslovil od podutanske fare.

V Buiah so nadžupnika sprejeli vsi občani in oblastniki brez razlike z izredno lepim pričakovanjem. Izdali so posebno številko farnega glasila s pozdravi in življenjepisom novega dušnega pastirja. V njem je poudarjeno njegovo delovanje med slovenskimi verniki, njegovi zgodovinski in folklorni spisi, ki se vedno s trdnimi nitmi vežejo monsijorja na farane v Beneški Sloveniji.

Doberdob:**NAFTOVOD IN CESTE**

Poleg protosinhrotrona — to besedo zna jo zdaj izgovarjati tudi otroci — povzročila besede in preglavice tudi naftovod družbe Siot. Družba bi rada kar poceni in na hitro roko izkopal rove za cevi. V Jamlje je poslala delavce, da bi začeli z deli, ne da bi se prej pogodila z lastniki zemljišč. Prizadeti so bili že prej poučeni o svojih pra-

- Hanalska dolina**Mersin:****PRIRODNE LEPOTE**

Kraški svet pod Matajurjem in v osrčju marsikatero gore v Beneški Sloveniji skriva še vedno premnoge prirodne lepote. Poleg Landarske jame postajajo vedno bolj znane tudi Završke podzemne jame s čudovitimi kapniki, prehodi in dvoranami, ki se lahko kosajo s podobnimi po svetu.

Pogumni jamarji se spuščajo še v druga brezdna in kraške votline, da bi odkrili podzemski svet v tem delu dežele in ga tudi turistično ovrednotili. Že pred nekaj leti so odkrili nepoznane jame v okolici Gorenjega Mersina. Potem so odkrivanje opustili. V začetku meseca je pa spet prišla skupina mladih speleologov, ki so se spuščili v ta brezdna. Po 24 urah so priplezali na dan in so povedali, da so odkrili nove votline, katere bo mogoče preurediti tudi za obisk turistov.

Brdo:**ZAPUŠČENA VAS**

Zapuščene in neobljudene hiše, srečuješ po vzhodnih beneško-slovenskih vaseh kar precej. Kmalu pa ne bomo govorili več o zapuščenih hišah, marveč kar o umirajočih in podirajočih se vaseh. Tak vzgled najdemo v občini Brdo, in sicer v vasi Breg. Leži na strmem in oddaljenem pobočju nad Tersko dolino. Vas, ki je nekoč spadala pod občino Gorjani, sestavljajo trije zaselki: Skrbani, Mlinarji in Breg; domačini izgovarjajo Brjeh ali tudi z drugim imenom Srjednji Bork.

Težko življenje je prisililo večino ljudi v tujino. Leta 1951 je bila najbolj obljudena vas Mlinarji z 62 prebivalci, Skrbani so jih imeli 37, Breg sam pa 50. Od 149 prebivalcev jih je ostalo doma le še 50. Žive pa skoro odrezani od sveta. Ozke poti in steze vodijo v vas, ki nima nobenih sodobnih naprav; še kruh jim prinesejo iz doline le dvakrat na teden. Preostali domačini imajo le kako zaplato zemlje za krompir in po eno kravico na družino. Mnogo hiš je na pol podrlih in jih preraščajo koprive. Imajo pa v Bregu novo in lepo šolo; obiskujejo jo pa le dva dečka in ena deklica. Kako naj bi bilo drugače, ko so pa doma samo stari ljudje.

Zapuščeni pa so Brežani tudi v dušnem oziru. Spadajo še vedno v oddaljeno faro v Gorjane; dve uri in pol morajo hoditi po nevarnih stezah do župne cerkve. Župnik pa prihaja le za vaško šagro, enkrat na leto, obiskat svoje oddaljene ovčice. Napraviti mora kakih 30 kilometrov pota. Vse to je zelo čudno, ker je cerkev v Teru oddaljena le poldrugo uro po stezi in bi Brežani morali tja spadati. Tako so ti nesrečni ljudje, po nemarnosti svetnih in cerkvenih oblasti, res zapuščeni na duši in telesu. Zato se ni kaj čuditi, če se mladi svet z lahkim srcem poslavlja od take domačije.

vicah od predstavnikov Kmečke zveze. Njih koristi je zastopal odvetnik Sancin, ki je dosegel, da je družba hitro sklenila pogodbo in je tudi takoj izplačala lastnikom dogovorjeno odškodnino.

Potrebno bi bilo, da bi se bili že prej združili vsi lastniki zemljišč, koder bo tekel naftovod, in bi sebi v korist dosegli boljše pogoje. Prihranila bi se marsikatera nevšečnost in bi se odstranili postranski posegi kakih nepoklicanih.

Za jutri je sklicana občinska seja v Doberdobu. Svetovavci bodo pregledali načrt za asfaltiranje ceste proti jezeru in dalje na glavno cesto pri Jamljah. Županstvo je vložilo prošnjo na deželni odbor v Trstu, da bi dal iz turističnega sklada prispevek tudi za to cesto. Sedaj je vsa razdrapana in kamenita, da prav redkega izletnika izvabi na sprehod v idilično okolico Doberdobskega jezera.

Ne bi bilo napak, če bi se pristojni upravni odbori pobrigali tudi za pot proti notranjim jezercem, Sabliškem, Prelostnemu in Rdečemu, tja do železniškega viadukta. Tam okoli je vse polno romantično-idiličnih prirodnih koticov, katere le malokdo pozna.

Peč:**VSE ZADOVOLJITI**

Menimo, da je potrebno še izpregovoriti o asfaltiranju cest iz Sovodenj na Peč in v Rupo. Pojavili sta se namreč dve mnenji občinarjev, in sicer ali naj se uredi gorenja cesta preko železniške proge ali spodnja bolj ob Vipavi. Obe sta potrebni, bodisi iz turističnih razlogov in zaradi potreb domačinov. Iz turističnih razlogov menda še bolj spodnja, ki pelje na Rubije.

Duhovi so se že precej vneli, nekateri tudi brez potrebe; zlasti tisti, ki so prvi svetovali, naj se prej uredi zgornja pot. Vsakdo ima pač v demokratični upravi pravico izraziti svoje mnenje tudi, če se komu »višjemu« zameri. No, pa se bo mogla tudi zadeva obeh cest urediti, da bodo vsi zadovoljni. Z asfaltiranjem bodo začeli najprej pri prvi varianti, ker je že bilo tako sklenjeno, zlasti s poudarkom na turizmu.

Zvedeli pa smo, da so deloma na pobudo naših dopisov, razpravljali na pokrajni tudi o želji občinarjev glede spodnje ceste. Svetovavec Kranner je stavil tozadevni predlog. Odbornik Dissete mu je odgovoril, da je treba najprej izpeljati prvi načrt, ki je že odobren, potem pa bo mogoče vzeti v pretres tudi drugo varianto, katero želi del prebivalstva z Rupe in Peči. Pobudo naj dajo prizadeti na občinsko upravo. Težav, da se tudi ta načrt izvede, pač ne bo.

Pevma:**OBLJUBE DELAJO DOLG**

Ne smemo se prav pritožiti, da se goriška občina ne briga tudi za potrebe v Pevmi in v njenih zaselkih. Marsikaj pa le še ni urejeno tako, kot bi moralo biti in kot so nam že pred letom dni obljubljali občinski predstavniki. Obljube pa po starem reku delajo dolg.

Zato ne bo odveč, če v nekaj besedah spomnimo našo občinsko upravo na nekatera še ne izvršena javna in v splošno korist potrebna dela. V prvi vrsti mislimo tu na tisti klanec, ki vodi od električnega

Iz Goriške

transformatorja pri Vinčičih navzgor do glavne ceste. Steza, ki pelje po klanecu, je preraščena z robidovjem in je bolj podobna hudournikovi strugi kot pa stezi. Z majhnimi stroški bi jo lahko preuredili tako kot zgornji del klanca nad cesto. Prerezali bi precej dolgih ovinkov in olajšali sprehode tudi pomladanskim izletnikom na Oslavje, poleg koristi tudi za domačine.

Drugo so pa občestni kanali od cerkve do pošte. Ti so precej globoki in še vedno nepokriti, da predstavljajo resno nevarnost za vse pešce posebno v mraku, ko se izogibajo dirjajočim avtom.

Rupa:**NESREČA**

Prejšnji teden se je pripetila našemu sodu Oskarju Povodniku prometna nesreča, ki bi lahko imela hude posledice. Oskar, ki je po poklicu delavec, se je peljal na svojem lahkem motociklu. Spotoma je trčil v avto domačinke Tomažičeve. Izkupil jo je seveda motociklist na lažjem vozilu. Pri padcu se je precej poškodoval po nogi in so ga morali odpeljati v goriško bolnišnico. Upamo, da bo kmalu okreval, kar mu iz srca želijo njegovi prijatelji in znanci.

PLANINSKI IZLETI

V nedeljo je priredilo Slovensko planinsko društvo v Gorici zelo dobro uspeli izlet na smučarske skalalne tekme v Planici. Avtobus je odpeljal iz Gorice 46 članov. Dosti jih je šlo z osebnimi prevoznimi sredstvi, tako da se je na tekmah znašlo okrog 100 Goričanov. Seveda so se kar izgubili v velikanski množici 50.000 gledavcev v Planici.

Naši izletniki so se odpeljali po končanih tekmah, v najlepšem vremenu, proti Ljubljani. Spotoma so se ustavili na Brezjah in v Kranju, kjer so s svojo živahnostjo malce prebudili tudi Kranjce. Več časa so se nato ustavili v Ljubljani. Zvečer se je pot nadaljevala proti Ajdovščini, kjer je bil zopet počitek v prijetnem vzdušju. Okrog polnoči so se planinski izletniki, vsi zadovoljni, vrnili v Gorico.

Za velikonočni ponedeljek pa pripravlja goriško planinsko društvo družinski izlet v Vipavo. Pod vodstvom posebnega strokovnjaka si bodo ogledali vinsko klet. Na sporedu je tudi »piknik« pri hladnih izvirkih Vipave. Ker bo pa najbrž še prehladno, bodo kmalu odrinili v Ajdovščino, kjer bo prirejen v hotelu »Planika« zabavni večer s srečolovom.

Vpisovanje za izlet je pri odborniku Košuti v ul. Mameli 8, do 7. aprila. Prevoz stane za člane 700 lir, za nečlane 800 lir. Odhod iz Gorice je napovedan ob eni in pol popoldne.

RAZSTAVA O LAKOTI

Precej uspeha je imela razstava o lakoti na svetu, ki je bila odprta prejšnji teden v razstavnih dvoranah na Korzu. Pobudo zanje je dal poseben študentski odbor, z namenom, da z izkupičkom darovanih in prodanih umetniških slik pomaga misijonu v Kerali v Indiji. Tam deluje že 38 let furlanski misijonar Montanari. Razstavljeni so črteži, slike in skice, ki ponazorujejo bedno stanje v nekaterih indijskih pokrajinah. Slike za prodajo je darovalo 16 umetnikov, med temi tudi Andrej Kosič. Študentje nameravajo iz izkupička kupiti traktor za omenjeno misijonsko okrožje. Pobudo mladine je treba res pohvaliti.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Protiofenziva stalinizma v sovjetski kulturi

Ves zahodni svet se te dni zaskrbljeno sprašuje, kaj se dogaja v sovjetskem življenju. Ali je v sovjetski kulturi res zavela spet mrzla sapa stalinizma? Pred nekaj leti se je zdelo, da je tako v sovjetski politiki kot v sovjetski kulturi stalinizem dokončno pokopan. Jevtušenko je sicer svaril v neki svoji pesmi, naj postavijo straže k Stalinovemu grobu, da se mrtvak ne bo spet vzdignil iz groba in začel spet strašiti po svetu kot vampir; toda njegovega opomina nihče ni vzel posebno resno, niti na Zahodu. Smatrali so ga bolj za pesniško prispodobno ali celo za ceneno iskanje popularnosti s pomočjo antistalinizma, ki se je zdel takrat v modi. Danes pa se zdi, da je Jevtušenko dobro vedel, zakaj je napisal tiste verze.

Plaz novega stalinizma v sovjetski kulturi je nedvomno sprožil proces proti Sinjavskemu in Danielu, ki je dal starim zakrknjenim stalinistom in ždanovcem priložnost, da so začeli spet tolči po vsem tistem, kar je dišalo po svobodoljubnosti v sovjetskem življenju, zlasti v kulturnem in obrekovati svobodoljubne ideje in pisatelje kot nevarne, kot »deviacionistične«, »reformistične«, »protirevolucionarne« in kar je še takih groznih stvari v sovjetskem besednjaku. Seveda pa je bil tisti proces samo povod. Stalinistične težnje so se kazale že prej in so si vztrajno utirale pot v sovjetskem življenju. Vzrokov za to je mnogo in so preveč zapleteni, da bi jih mogli tukaj obravnavati. Nedvomno pa je to tudi v zvezi z odstavitvijo Hruščova, s čimer so prišli stalinisti spet do sapa, in z določenimi močnimi težnjami po obnovitvi stalinističnega pritiska na komunistični blok v svetu in za poravnavo s komunistično Kitajsko. Stari stalinovci namreč ne morejo pozabiti »zlatih starih časov«, ko je Stalinova Rusija trdno vladala nad komunističnim blokom v svetu od Odre do Tibeta in Hongkonga in sta vladala v tem bloku sveti strah in železna disciplina. V primeri s tistim se jim zdi današnje stanje pravi kaos.

Novi vzpon stalinizma v sovjetski kulturi torej ne izhaja iz kakih kulturnih vzrokov in legel, ampak je samo odraz političnih tendenc po utrditvi sovjetske politične moči, ki jo vidijo stalinisti omajano. Ravno to pa potrjuje že znano dejstvo, da opravlja tudi antistalinizem v sovjetski kulturi hkrati politično funkcijo in nalogo, pa naj je to zavestnim namenom antistalinističnih pisateljev še tako tuje. Politični sociologi so že davno ugotovili zanimivo dejstvo, da se prenese v totalitarnih državah, kjer vlada samo enopartijski sistem, idejno-politično težišče v kulturo in zlasti v literaturo, ki tako nehoti in nevede opravlja nalogo političnega pluralizma. Vsak svobodoljubni vzgib v literaturi takoj zadobi politični pomen, ne samo v očeh nasprotnikov režima samega, ki takoj pripise takim kulturnim vzgibom politične namene in jim uprizori proces.

Glede na to se lahko reče, da današnja ofenziva stalinizma v sovjetskem življenju ni samo izraz boja med dvema kulturnima težnjama, svobodoljubno in reakcionarno stalinistično, ampak da odraža splošnejšo težnjo. Ta težnja po »objektivnejši presoji Stalinove vloge« izhaja v bistvu iz miselne lenobe in togosti stalinističnih plasti. Nedvomno prevladujejo vsepovsod v sovjetskem aparatu še vedno ljudje, ki so prišli na vrh pod Stalinom, ali pa so bili pod njim vzgojeni in so jim vcepili stalinizem takorekoč že v otroškem vrtecu. Ta je oblikoval njihovega duha. Zato jim stalinistični odnos do vsega bolj prija kakor svoboda. Predvsem jim nudi o vsem že izdelane teze in jih rešuje pred neprijetno nalogo, da si sami iščejo konkreten odnos do neštetihih problemov sovjetskega življenja. Stalinizem ima že o vsem izdelane rešitve in predvsem prihajajo te rešitve od zgoraj. Ni treba drugega, kakor da jih vsakdo v sovjetskem aparatu uveljavlja na svojem sektorju. Cimbolj avtomatično jih uveljavlja, tem manj more zgrešiti in tem bolj je zaslužen. To je v bistvu prijetno in ne preveč naporno, medtem ko je oznanjanje novih svobodoljubnih idej in iskanje novih rešitev težka, naporena in nevhvaležna naloga, kot vsako plavanje proti toku.

Zato morda dejansko niti v sovjetski politiki in niti v sovjetski kulturi ne gre toliko za neko zavestno ofenzivo stalinizma, ampak za počasno

prevaganje. Teža preteklosti in miselna lenobnost, posledica dolge vzgoje, vlečeta tehtnico vedno bolj na stalinistično stran, zlasti odkar ni nikogar več, ki bi na politični strani podžigal potistalinistično stran in ji dajal zagona in navdušenja, kakor je to delal Hruščev, kljub temu da se tudi sam ni mogel čisto znebiti ostankov stalinizma v svoji miselnosti in je bila morda prav ta njegova nedoslednost vzrok njegovega lastnega padca in nove okrepite stalinizma, ki se je zdel že poražen.

Vendar je tudi ta nov pohod stalinizma v sovjetski kulturi in politiki obsojen na neuspeh. Njegova ofenziva, ki je dejansko le protiofenziva — dosega le začasne uspehe. Pojavile se bodo nove trume svobodoljubnih kulturnih ljudi, nove generacije, ki bodo željne svobode in stalinizem se bo začel — morda že kmalu — spet umikati pred pritiskom svobode, čeprav le korak za korakom in s stisnjenimi zobmi in — pestmi.

KNJIGA O OGLEJSKIH MOZAIKIH

Založba del Bianco v Vidmu je izdala knjigo »I mosaici di Aquileia« (Oglejski mozaiki) s tridesetimi celostranskimi barvnimi ilustracijami mozaikov in s 40 črno-belimi ilustracijami. Knjigo je napisal don Gian Menis. V kratkem bo namreč 66 let odkar so bili odkriti krasni rimski mozaiki v oglejskih cerkvah.

Nova številka „Literarnih vaj“

Peta številka Literarnih vaj se nam predstavlja z vrsto sestavkov, ki so pestri, vendar bralca ne zadovoljijo.

Prvi je Marije Benedettijeve z učiteljšča: *Bila sem egoist*, v katerem nekoliko pretirano poveča problem in ga neutemeljeno in neposrečno konča. Pripoved je nekoliko nenavadna ali bolj nova pri Benedettijevi, saj so stavki kratki in nekateri hočeje ne nakazati misel, ki naj bi jo bralec uganil. To pa se bralcu vedno ne posreči, posebno v začetku ne, tako da učinkuje sestavek deloma nerazumljivo.

Nekoliko boljša od prejšnjih pesmi Benedettijeve je Sneži, sneži, ki nam pove, kako otrok-siročica gleda z noskom ob šipi bele snežinke. Posebnost v pesmi je nekakšno posrečeno stopnjevanje. Podobna vsem njenim prejšnjim pesmim pa je Videla sem te. Z njo hoče izraziti svoje razočaranje nad prevaranim pričakovanjem, vendar je pesem premalo blagoljubna in v njej ni prave poezije, ker so ponekod verzi grobi in je metafora premalo sočna.

Alenka Mihalič s klasičnega liceja hoče v svojem kratkem sestavku govoriti o svojem prvem srečanju z morjem in ribiči. Vendar so ribiči, kakršne je ona opisala, preveč tipizirani, kajti današnji ribiči niso več vsi koščeni, suhi in redkobedni kot v kaki stari povesti, temveč ima že vsaka barka svoj motor, da se človeku ni treba mučiti.

Sestavek Borisa Pangerca z enotne šole v Dolini sem začela z zanimanjem brati, ker sem Pangerca poznala iz ene prejšnjih številk Literarnih vaj, kjer je priobčil živahno zgodbo o Indijancih. Tokrat pa me je razočaral: sestavek je prekratek, da bi v njem mogel razviti zgodbo, zato jo je samo nakazal Sicer pa mu pripoved gladko teče.

Lirično in ljubko je napisala svoj sestavek (Moj suhi kal) Nataša Kalc z učiteljšča. Pripoved je spretna in bralca pritegne, ko pa se ravno vživis v tisti otroški svet, te razočara odrezan konec.

Prekratek in brez prave povezave med dogodki ter zato nerazumljiv je sestavek B. Marte z učiteljšča »Crne črke«.

Sergij Premru iz Vb znanstvenega liceja nadaljuje svoj razpravo Mesto Trst in nekatere njegove zanimivosti; o njem že vemo iz prejšnjih številk. Da zanimivo piše in tudi pri tem nadaljevanju se ne dolgočasimo ob zgodovinsko-zemljepisnih sprehodih po našem mestu.

Majda Černeka v svojem sestavku nima originalnih metafor (čoln — življenje, vihar — sovražna sreča.) Sicer je pripoved tekoča, slog pa je neoseben.

Zdi se, da je Verč postal vzornik (na literarnem polju) za Milojko Sosič ali da je Sosičeva dobila

MUZEJSKI TEDEN

V nedeljo se je začel po vsej Italiji »deveti teden muzejev«. Namen muzejskega tedna je, razširiti in poglobiti v javnosti zanimanje za muzeje in za tisto, kar lahko prispevajo k izobrazbi modernega človeka. Muzeji naj bi bili nekaj živega v dušah ljudi in v življenju naroda, enako kot šola. Sola in muzeji bi morali hoditi skupaj. To je bilo poudarjeno tudi na osrednji prireditvi v Rimu, katere se je udeležil minister za prosveto Gui.

Povsod in tudi v Trstu je ves ta teden vstop v muzeje brezplačen. Povsod so na razpolago vodiči.

»ATENTAT« NA »ATENTATORJE«

Prof. Jancz Gradišnik, ki objavlja v ljubljanskem dnevniku »DELO« slovitno rubriko »Slovenščina za Slovence«, bo izdal pri Mariborski založbi knjigo, ki bo vsebovala njegove razprave o današnji slovenščini in o atentatih nanjo s strani tistih, ki jim je lep in pravilni jezik deveta briga.

—0—

V rimski knjigarni »Paesi nuovi« so predstavili novo knjigo filozofa Michela Federica Sciacca, ki ima naslov »LA LIBERTA' E IL TEMPO« (Svoboda in čas). To je peta knjiga njegovega knjižnega ciklusa »Filozofija integralitete«.

V dolini Azapa v pokrajini Arica v Čilu so baje odkrili ostanke civilizacije, o kateri trdijo arheologi, da je bila enako ali še bolj razvita kakor staroegipčanska.

Šestdeseto obletnico smrti Simona Gregorčiča bodo na Primorskem proslavili z ureditvijo spominskega muzeja v njegovi rojstni hiši na Vrskem, ki jo bodo odkupili od pesnikovih potomcev.

navdih ob branju Verčevih del (saj je povsod znan!), kajti njen opis zelo spominja na Verčev slog. Vsekakor, izviren ali ne, sestavek ni slab in se konča s prijetno poanto. Prinaša bolj ali manj resnično razmišljanje srednješolskega dekleta.

Ko sem brala spis Eureka iz tretjega učiteljšča, se mi je vrnil dvom, ali je Eureka hotela dokazati kakemu profesorju, da ima filozofijo v mezincu do tolikšne mere, da obrača filozofske nauke na humoristično plat? Kajti začetni razgovor filozofov v nebesih se potem spremeni v ironiziranje filozofskih nauk.

Ulica Caravaggio 4, prvo nadstropje, levo, je naslov sestavka Libere Häring. Spis se dobro začne, a se potem razvije v navaden opis življenja na šoli, kakršnih smo v Literarnih vajah že veliko prebrali in so bili večkrat boljši od tega (Schart, Adamič!). Häringova se je preveč prepustila navdušenju nad prikazovanjem šolskega življenja in pri tem pozabila na pravi humor, s katerim bi vzbudila pri bralcu smeh.

Razveseljivo je dejstvo, da se je humor tete Mete v Zarjavelih srcih izboljšal. Mogoče zato, ker se je število pisem povečalo hkrati s številom neuslišanih zaljubljenecv, ki jih v pomladnem času mrgoli.

Končno naj omenim še Verča, ki sodeluje v tej številki z dvema prispevkoma. V daljšem — Bonboni za Eriko — dobro razvija zgodbo, vendar se mu ne posreči pravilno nakazati problema alkoholiziranih staršev. Dialogi niso povsod posrečeni, saj Erika le ponekod govori kot otrok. Tudi prizor med materjo in učiteljico ni verjeten in bi ga moral Verč nekoliko predelati, ker se materina katarza prehitro (in to je neprepričljivo) izvrši. Pedagoško popolnoma napačno pa je to, da učiteljica pred razredom razlaga materi vzrok svojega početja.

Drugi njegov sestavek, razmišljanje — Mačka lovi svoj rep — je preveč razvlečen in nezanimivo napisan, da bi lahko bralca pritegnil.

Verčeva je tudi kritika o dveh predstavah Slovenskega gledališča: Čakajoč na Godota in Poslednji trak. Kritika je boljša od njegovih prejšnjih, ker se Verč ne ukvarja več toliko z obnovami in je izpilil tudi svoj jezik.

Poleg te kritike je še tista o Dolharjevi knjigi Pot v planine, ki ji sledi psevdonim Ile (učiteljšče) in je živahno napisana.

Kar se tiče linorezov, so še vedno boljši nižješolski kakor pa edini višješolski na platnicah.

Jelka Daneu

GOSPODARSTVO

Boste sejali hibridno koruzo?

Cas je že, da si zagotovimo potrebno seme križane ali hibridne koruze. Sejali jo bomo sicer še po aprilu, a prav lahko se zgodi, da takrat ne bo mogoče najti potrebnega semena, ker je bil lanski pridelek sorazmerno pičel. Mnogo poznih sort sploh ni dozorelo in tisto zrnje ni sposobno kot seme.

Poznih sort pa v naših krajih sploh ne smemo sejati. Pod poznimi sortami razumemo vse, ki potrebujejo za celotni razvoj več kot 130 dni od setve do žetve. Najprimernejše so sorte, ki se razvijejo v 115 do 125 dneh. Če pa hočemo sejati hibridno koruzo kot nadomestilo za »činkvanti« (petdesetdnevnik), katerega sejemo navadno po zgodnjem žitu, moramo izbrati še zgodnejše sorte, predvsem stodnevnik. — Pri izbiri semena hibridne koruze moramo paziti, če bomo rabili pridelek za človeško prehrano ali samo za živali. V kakovosti je velikanska razlika; žal so sorte za človeško prehrano tudi znatno dražje.

PO PORABI ALKOHOLA JE ITALIJA NA 15. MESTU NA SVETU

Italija in Francija sta na svetu največji pridelovalki vina, saj pridelata skupaj skoraj polovico vsega vinskega pridelka na svetu. Danes ni mogoče reči, katera pridelava več. Lansko leto (1965) je pridelala več vina Francija, leto prej pa Italija in tako že nekajkrat prej. Dokler se je štel alžirski pridelek v francoskega, je bila Francija daleč pred Italijo in je bila na prvem mestu v svetu. Danes pa je Alžirija samostojna in Alžirci so tudi že uničili mnogo vinogradov, da bi sejali pšenico. Alžirci so namreč muslimani in jim je prepovedano uživanje alkohola. Dejstvo je, da prihaja vino iz Alžirije vedno manj v poštev za Francijo.

Statistike nam kažejo, da največji pridelovalci vina niso hkrati tudi največji »uničevalci« alkohola. Skoraj obratno. Na svetu se tudi ne zavžije največ alkohola v obliki vina, ker alkohol pridobivajo danes iz vseh mogočih surovin, največ skoraj gotovo iz žita. Edino tako nam je razumljiva preglednica, katero je sestavil prof. Mc Charty. Ta preglednica pravi, da popije največ alkohola Rus, kateremu sledi Perù-jec, temu Poljak, nato pa slede Amerikanec, Francoz, Šved, Finec, itd. Na 15. mestu najdemo Italijana in takoj za njim jugoslovanskega državljanca; oba uničita letno približno po 12 litrov in pol čistega alkohola.

Po italijanski statistiki je porabilo italijansko prebivalstvo l. 1953 za alkohol celih 516 milijard lir, l. 1960 pa že kar 1056 milijard ali več kot še enkrat toliko. Na podlagi teh števil je vlada naročila zdravstvenemu ministru, naj podrobno preuči vprašanje alkoholizma v Italiji. To preučevanje je v teku.

SKRČENA POVRŠINA POD PŠENICO

Osrednji statistični urad poroča, da je letos posejanih z ozimno pšenico 4.230.000 ha, kar je za 1,4% manj kot lanska površina. Torej je skrčenje neznatno. — Francija je znatno bolj skrčila posejano površino, ki pa je še vedno precej večja od italijanske.

Naši kmetovalci so si dosedaj nabrali že precej izkušenj s sejanjem hibridne koruze. Dragocena je izkušnja, da naj ne sejemo hibridne koruze prezgodaj, ko je zemlja še premrzla. Premrzla pa je še ves april in tudi še del maja. Rajši sejmo hibridno koruzo v že nekoliko segreto zemljo, kot je od srede maja naprej. Le če smo ob koncu aprila imeli že pravo poletno toploto, lahko sejemo hibridno koruzo že v začetku maja.

Druga izkušnja je, da potrebuje hibridna koruzo bogato pognojeno zemljo, in sicer s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili. Hlevski gnoj bi že sedaj kazalo podorati.

Kot umetna gnojita pridejo v poštev zlasti sestavljena gnojila s približno enako visokimi odstotki gnojilnih snovi npr. 10:10:10. Nadaljnja izkušnja je ta, da uspevajo hibridne sorte koruze najboljše, če gostota odgojarja številki, kot je svetovana na vreči s semenom. Če je bila svetovana gostota 4/6, potem naj rastejo na vsakem kvadratnem metru (1 m²) 4 stebela ali 5 ali 6 stebel, in ne več in ne manj; torej ne 3 stebela, pa tudi ne 7. Na kakšnem mestu je pač potrebno razredčiti stebela, drugod pa posaditi. Za posajanje napravimo najprej z lopato potrebno jamo, potem pa prenesemo na lopati drugo steblo s kepo vred, presajeno steblo pa malo utrdimo z nogo. Skrbno presajeno steblo ne bo prav nič zastalo v rasti.

Če nočete pleti in osipavati koruze, morate uporabiti primeren herbicid (gesaprim), ki bo uničil ves plevel.

Slovenske ladje okrog sveta

Edino slovensko ladjarsko podjetje, koprsko Splošna plovba, je zaključilo lansko gospodarsko leto s pozitivno bilanco, kot je bilo objavljeno v tisku, četudi se je moralo boriti z različnimi težavami. Vzdrževalo je redne ladijske proge v Zahodno Afriko, v Južno Ameriko in okrog sveta, poleg tega pa še »trampersko« ali prosto plovbo. Skrbelo pa je tudi za mali obalni ladijski promet.

Potrebujejo modernejša ladja

Proga v Južno Ameriko vzdržuje Splošna plovba skupaj z reškimi ladjarskim podjetjem Jugolinijo, vendar pa plove na tej progi več slovenskih kot hrvaških ladij. Ta proga se je, kot pravijo pri Splošni plovbi, že dobro uveljavila, a bi se še bolj, če bi imeli modernejša ladja. Konkurenca je namreč zelo huda. Zato je Splošna plovba vključila v vožnjo na tej pomorski progi dve novi, moderni ladji, »Ljubljano« in »Ljutomer«. Ugodni rezultati večje konkurenčne sposobnosti so se kmalu pokazali, posebno v drugem polletju lanskega leta. Potrebovali pa bi še nove moderne ladje z večjo zmogljivostjo za prevoz zmrznjenega mesa in hlajenih tovorov. Take ladje pa ima »Splošna plovba« že naročene.

Proga okrog sveta

Tudi proga okrog sveta je rentabilno delovala. Zdaj sodelujeta s svojimi ladjami na njej še »Atlantska plovidba« iz Dubrov-

ODKRITI NAMENI

Na občnem zboru zveze italijanskih industrijcev, ki je bil nedavno, je dosedanji predsednik cav. Furio Cicogna odstopil in njegov naslednik je dr. Angelo Costa, ki velja za energičnega človeka.

To je pokazal tudi v svojem pozdravnem govoru, ko je rekel: »Confindustria je pripravljena na razgovore z vsemi, zlasti z onimi, ki ne mislijo kot mi. Zahtevamo samo, da se odkrito naznačijo nameni: brez iskrenosti je pogovor nepotrebna akademija. Če je predmet pogovora iskanje poti, da bi se bolje godilo italijanskim državljanom, zlasti bolj revnim plastem, smo pripravljeni, da se bomo sporazumeli. Če pa se hočejo uporabiti gospodarski problemi, ki tarejo revne ljudi, za dosego nadvlade ali širjenja lastne ideologije, bo sporazum nemogoč.«

«DECIMALNI» FUNT V VELIKI BRITANiji

Leta 1971 bo uvedla tudi Velika Britanija decimalni sistem, tudi glede valute. Do takrat bo treba preurediti nad tri in pol milijone računskih in drugih pisarniških strojev in avtomatov. Državna kovnica bo potrebovala tri leta, da bo skovala potrebno število novih kovancev. Funt šterling bo še naprej osnovna britanska denarna enota, ne bo pa več razdeljen v 20 šilingov, in šiling v 12 pencev, ampak v 100 enot, ki se bodo imenovali pence ali cent.

Razen Velike Britanije je na svetu samo še sedem držav, ki še nimajo decimalne denarne enote. Toda Nova Zelandija bo že 10. julija prihodnjega leta sledila vzgladu Avstralije in bo uvedla decimalni sistem; Bahama bo to storila 25. maja letos, Sambija verjetno l. 1968, in Fidži otoki 15. jan. 1971. Angliji pa bodo sledile verjetno tudi Irska, Jamajka in Malawi, ki pa zaenkrat še niso objavile takega namena.

nika in »Jugooceanija« iz Kotora (vodi jo Splošna plovba), toda zanaprej sta iz različnih vzrokov svojo udeležbo odpovedali in tako bo Splošna plovba v bodoče sama opravljala to progo. Izpad ladij obeh omenjenih družb namerava nadomestiti z boljšo organizacijo voženj in s hitrejšimi premiki ladij od pristana do pristana. Na progi okrog sveta plovejo tri ladje Splošne plovbe: »Goranka«, »Korotan« in »Trbovlje«. Na dimniku nosijo po svetu svoj slovenski znak: Triglav in morje. Po izpadu hrvaških ladij bo Splošna plovba začasno najela eno ali dve ladji, da bo izpolnila vrzel, dokler ne bodo prišle prihodnje leto iz ladjedelnic nove ladje, ki jih je naročila.

Neugodni pogoji

Vodilni ljudje pri Splošni plovbi pa se pritožujejo nad neugodnimi pogoji pri kreditiranju ladij. Medtem ko jim gradije npr. v Belgiji ladje na 100%-kredit, morajo v jugoslovanski ladjedelnici plačati v gotovini okrog 50% kupne vsote takoj. Pod takimi pogoji in ob sedanjih pogojih amortizacije je Splošni plovbi težko obnavljati ladjevje, zlasti z naročili v jugoslovanskih ladjedelnicah, pa tudi v mednarodni konkurenci jih to ovira. Mednarodna konkurenca na morju zahteva namreč hitre, rentabilne ladje.

Toda slovensko ladijsko podjetje vendarle uspešno premaguje težave in dokazuje ljubezen slovenskega človeka do morja in njegovo sposobnost tudi v pomorstvu.

SENDOMIRSKI SAMOSTAN

FRANZ GRILLPARZER

□ 5 □

Prevedel in priredil F. J.

Grof je posvečal ves svoj čas, kolikor ga ni preživel v krogu svoje družinice, svojemu delu in obnovitvi svojega premoženja, ki se je bilo precej skrčilo zaradi njegove darežljivosti do Helginega očeta in bratov. Po cele dneve je obiskoval razna svoja posestva, sadovnjake, žitna polja in gozdove, in na teh ježah ga je vedno spremljal njegov stari in poštenu upravitelj, v katerem pa je Staršenski že enkrat opažal čudno žalost. In nekega vročega poletnega dne, ko sta bila skupaj z grofom prenašala žar vročega dopoldneva med žanji na polju in sta potem sedela v senci pod hrasti, je začel stari, modri možak napeljavati na tisto, kar mu je težilo srce. Blagroval ga je zaradi njegovih lepih in rodovitnih polj in družinske sreče ter poudaril, da je lahko razumeti, da je najti v mestih nezadovoljneže, ki žele motiti red, razbijati državo in ki niso nikoli zadovoljni; toda na podeželju med gozdovi in polji človek jasno vidi, da je končno le Bog tisti, ki vlada svet. In zaupno in očetovsko je posvaril grofa Staršenskega pred tem, da bi se spuščal v zarote, ki jih pripravljata njegova svaka, Helgina brata. Grof se je močno začudil:

»Kaj pa te prijemlje. Si zblaznel?« je rekel.

Toda stari upravitelj mu je dal razumeti, da ve, da prihaja ponoči in na skrivaj h grofu odposlanec Helginih bratov, ki se včasih cele dneve skriva v starem, napol podrtim stolpu na drugi strani obsežnega grajskega parka. Grof je to zanikal, toda upravitelj je vztrajal pri tem, da je videl z lastnimi očmi tistega odposlanca in da se spominja, da ga je opazil med prijatelji Helginih bratov, ko je bil pri grofu v Varšavi. Grofu je postala stvar sumljiva, vendar si je skušal zadevo razložiti na razne načine. Domenil se je z upraviteljem, da ga bo poklical, kadar bo spet opazil tistega človeka.

Minilo je nekaj časa, toda nekega večera, ko je grof ravno jezdil na neko svoje oddaljeno posestvo, da bi prebil nekaj dni tam in se prepričal, kako potekajo dela, je pridiral za njim na penastem konju upravitelj in mu povedal, da so tistega skrivnostnega neznanca spet opazili v bližini gradu. Grof se je takoj vrnil. Konja sta pustila v bližnjem gozdu in se skrila na prežo v bližini starega stolpa. Toda zdel se je zapuščen kot vedno. Nič ni razodevalo navzočnosti kakega živega bitja v njem. Le vrata v stolp so bila odprta, toda to si je bilo možno razložiti tudi z malomarnostjo služabnika, ki je moral skrbeti, da bi ostala zaprta. Dolgo sta tako čakala, toda nič se ni zganilo. Končno sta se molče napotila proti gradu. Medtem je vzšla luna in mesečina je oblivala polja. Grof se je začutil olajšanega in v domišljiji je videl pred seboj spečo ženo in prevzelo ga je močno hrepenenje po njej.

Tedaj se ga je dotaknil upravitelj in mu pokazal s prstom črno postavo, ki se je preko polja plazila proti gradu. V mesečini jo je bilo razločno opaziti. Grof je jezno zavpil, izvlekel sabljo in se zagnal proti njej, toda oni je naglo izginil med drevjem. Odkrila pa sta v bližini gradu grofičino sobarico Dortko, ki se je ždela vsa prestrašena. Mr-

mrala je zmedena opravičila, ko sta jo vprašala, kaj dela tam. Grof je končno izvlekel iz nje, da je prišla iz gradu skozi skrita vrata, ki pa so bila navadno zaklenjena in zapahnjena ter so jih smeli odpreti samo na grofovo posebno povelje in s ključem, ki ga je imel samo on. Zakaj pa je prišla iz gradu, mlada sobarica ni hotela povedati.

Grof jo je prijel za roko in jo odpeljal k ženi. Ta je še oblečena bedela. Grof ji je razdražen povedal, kje je našel njeno sobarico, in zahteval, da naj jo grofica takoj pripravi do tega, da bo priznala, s kom se je ob tej uri hotela sestati zunaj gradu, ali pa naj jo pri priči odslovi in pošlje z gradu. Dortka je klečala zraven in se tresla in jokala. Staršenski je pričakoval, da bo tudi žena vzvoljena nad sobaričinem ravnanjem in da mu bo dala prav. Toda ona ga je hladno in brezbržno zaprosila, naj vendar tako ne kriči in ne moti nočnega miru v gradu. Kar pa zadeva njegovo zahtevo, da naj odslovi sobarico, pripada samo njej pravica, da sodi o vedenju svojih dekel in bo že sama odločila. Grof je ves jezen ukazal dekletu, naj vstane, in jo hotel odpeljati iz sobe, toda Helga mu jo je jezna iztrgala in ji zapovedala, naj odide v svojo sobo. Sobarica je olajšana takoj izginila in Helga je zaklenila vrata njene so-

be, nakar je stresla svojo jezo nad možem, češ šele zdaj je spoznala, kakšen je.

»Oh, če bi te bila prej poznala takšnega, kakor te poznam zdaj! Tako nesrečna sem, ker me žališ in slabo ravnaš z menoj. Toda nedolžne služabnice ne smejo trpeti zaradi mene,« je jokala.

Grof je stal tam, kot od strele zadet. Stari upravitelj se mu je približal in mu nekaj zašepetal, toda ni ga slišal. Odtaval je v svojo sobo, in ko je naslednje jutro stopil služabnik vanjo, ga je našel še vedno oblečenega na stolu. Zdelo se je, da spi, toda njegove oči so bile odprte in so stremele nekam v praznino. Služabnik ga je moral večkrat poklicati, da se je zdramil. Šele nato mu je lahko sporočil, da ga grofica prosi, naj pride k zajtrku. Grof se je vzdignil in mu sledil brez besede. Pri zajtrku se je žena kazala vedra in mirna, kakor da se ni nič zgodilo. Skoraj v šalivem tonu je omenila dogodek prejšnjega večera in rekla, da je bilo vse skupaj le Dortkina ljubezenska pustolovščina. Poklicala je Dortko, da je ta tudi sama povedala grofu malo čudno in neverjetno zgodbo svoje tajne ljubezni. Potem je prosila grofico, naj ji odpusti, in grofica je izjavila, da ji odpusti, ker se je do takrat dobro obnašala, in prosila tudi moža, naj ji oprost. Staršenski je prikimal in nato molče odšel po svojih poslih. Zadeva ga je potrla, vendar pa ji ni pripisoval velike važnosti. Ko pa je nekaj dni pozneje hotel stopiti v prostore svoje žene, so mu povedali, da je v kopeli.

(Dalje)

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

SHOD V TOLMINU

V nedeljo, 30. marca 1924, je bil v Tolminu zelo številno obiskan shod, ki je prav sijajno potekel. Udeležilo se ga je nad 1600 volivcev. Navdušeno pozdravljen od občinstva je govoril kandidat dr. Josip Wilfan.

Ugovore navzočih fašistov je dr. Wilfan zavrnil in ker menda ni bilo drugih argumentov, so se nasprotniki proslavili s tem,

198.

Dr. E. BESEDNJAK

da je eden izmed njih zalučal dve jajci proti našemu kandidatu, ki sta pa zadeli ob steno, ob kateri je stal govornik.

Nekdo je prevrnil mizo, na kateri je stal govornik. Shod se je kljub tem incidentom nadaljeval in končal v redu.

Občudovali smo disciplino zavednih tolminskih volivcev! Zgražali so se nad nedostojnim vedenjem političnih nasprotnikov in to je bilo vse. »Nič ne bomo dovolili, da se z našimi zastopniki na nedostojen način postopa. To bomo dokazali tudi z našimi glasovi na dan 6. aprila,« so izjavljali.

SHOD V KOBARIDU,

ki je bil napovedan še isti dan, je bil zelo dobro obiskan.

Vršil se je na trgu. Shod je otvoril v imenu »Slovenskega volilnega odbora« dr. Podgornik in dal besedo kandidatu dr. Wilfanu. Navzoči zastopniki fašistovske stranke so pred shodom dali zagotovilo, da bo varovana svoboda govora s tem, da pride tudi njihov zastopnik do besede.

Zaradi nestrpnosti male gruče fašistov pa je shod degeneriral v dvogovor, ker so faši-

sti zahtevali, da podajo svojo protiizjavo na vsako izjavo našega govornika.

Med tem dvogovorom pa je nekdo od zadaj neopažen pristopil in ponovil prizor iz Tolmina ter prevrnil mizo, na kateri je stal govornik. Ob takih pogojih se shod seveda ni mogel nadaljevati in ga je dr. Podgornik takoj zaključil.

Po vsem tem so zvedeli tudi naši volivci v Kobaridu in njegovi okolici, kaj jim je storiti v nedeljo 6. aprila: **neustrašeno iti na volišče in voliti po svoji vesti slovensko listo z lipovo vejico.**

Iz navedenega izhaja, da je videmski fašizem vztrajal v zgrešeni svoji taktiki v odprtem nasprotju s taktiko svojih somišljenikov v tržaški in istrski pokrajini. Omeniti je še, da vidski fašisti niso štedili s slovenskimi proglesi in lepaki ter s tem sami priznali praktično potrebo rabe slovenskega jezika.

Naj bi bili dosledni v tem pogledu ne samo ob volitvah, ampak tudi pri vseh oblastvih v občevarju s slovenskim prebivalstvom.

Končno je treba še poudariti blagodejno nasprotje med moškim nastopom našega ljudstva in kričavim vedenjem nasprotnikov.

SHODI V GORIŠKI OKOLICI

V soboto, 5. aprila, so se naši možje zbrali na volilni shod na Vrhu sv. Mihaela.

V nedeljo zjutraj se je vršil številno obiskan shod v Opatjem selu, popoldne pa so se naši volivci sestali v Rubijah.

Na obeh shodih je govoril zastopnik »Slovenskega volilnega odbora« Anton Vuk.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Sijajni skoki v Planici

Proti pričakovanju so letošnji smučarski poletji v Planici zelo lepo uspeli. Proti pričakovanju pravimo zato, ker je v petek dopoldne snežilo in se je prav slabo kazalo za polete. Toda v Planici se je zbralo 15.000 šolarjev, ki so hlepeli po tem, da bi videli skoke in spoznali najslavnejše skakalce sveta.

In res so organizatorji s pomočjo izredno požrtvovalnih domačinov v rekordno kratkem času tako uredili skakalnico, da so lahko priredili tekmo, po nekaj urah čakanja in ko je prenehalo snežiti. In zgodil se je skoraj čudež — morda je pripomogel k temu čar novozapadlega snega, prava temperatura ali popolna tišina ozračja po snegu? — razvila se je tekma, kakršne Planica še ni videla. Niti naslednja dva dni je nista prekosila. Čeh Raska je s skokom 130 m postavil nov rekord planiške skakalnice; Peter Eržen je postavil nov slovenski in hkrati seveda jugoslovanski rekord Planice s 118 metri, razen tega pa sta Eržen in Zajc razveselila mlade gledavce tudi z odlično uvrstitvijo: tretje in četrto mesto med evropsko skakalno elito. Samo svetovni rekord Norvečan Wirkola ni skakal, ker so se mu med vožnjo v Planico izgubile smuči. Mladi gledavci so bili nad vse zadovoljni.

Tudi poletji v soboto in v nedeljo dopoldne so potekali zelo lepo. V soboto je skočil celo komaj 19-letni slovenski skakalec Jurman 115 metrov daleč. Ludvik Zajc pa je v nedeljo izboljšal slovenski rekord skakalnice na 119 metrov. Ta dan — bilo je zelo lepo vreme — se je zbralo v Planici okrog 50.000 ljudi. Organizacija pa je bila vzorna. Izmed slovenskih tekmovalcev sta bila najboljša Eržen in Ludvik Zajc. V končni oceni za vse tri dni je zasedel 8. mesto, Zajc 13., Pečar pa 14. Mladi Jurman je 32., kar tudi ni slabo med svetovno elito.

Končna lestvica je naslednja: 1. Raska (CSR), 2. Veretnikov (SZ), 3. Neimdorf (VN), 4. Scharf (VH), 5. Lesser (VN), 6. Oueck (VN), 7. Wirkola (No), 8. Eržen (J), 9. Piffner (Sv), 10. Jemeljanov (SZ), 11. Hubáč (CSR), 12. Ohlmayer (ZN), 13. Zajc, 14. Pečar, 15. Zehnder (Sv). Prvi Sved je pa 17. mestu (Karlsson), 1. Poljak (Waala) na 20.

HOKEJSKO SVETOVNO PRVENSTVO LETA 1970 BO NA ŠVEDSKEM?

Predstavniki švedske hokejske zveze Berglund je izjavil, da upajo, da bodo lahko priredili 1. 1970 svetovno prvenstvo v lednem hokeju na Švedskem. Prej to ne bo mogoče, čeprav bi Švedje želeli imeti svetovno prvenstvo že prej. Leta 1967 bo namreč svetovno prvenstvo na Dunaju (Švedje bi radi, da bi bilo nekako prej kot letos, ker je v začetku marca hokejska sezona pri njih že pri koncu), 1. 1968 bo olimpijsko prvenstvo v Grenoblu, za 1. 1969 pa bo olimpijsko prvenstvo svetovno prvenstvo v Pragi, ker ga ni bilo na Češkoslovaškem že od leta 1959. Tako bi prišla Švedska na vrsto šele leta 1970.

Svedje tudi nimajo skrbi glede na finančni uspeh prvenstva. »Svetovno prvenstvo v hokeju da finančni prebitok« je rekel Helge Berglund. »Švedska hokejska organizacija je tudi tako razvita, da brez nadaljnjega lahko pripravi tak zapleten aparat.« Tudi lednih dvoran imajo dovolj. O ljubljanskem svetovnem prvenstvu so se izražali Švedje samo pohvalno.

TUDI TRDA GLAVA JE NEKAJ VREDNA

V tork zvečer je bil v Torontu boksarski dvoboj med dvema »najtežjima«. Slavni »črni musliman« Cassius Clay je branil svoj naslov svetovnega prvaka težke teže pred Kanadčanom Georgeom Chuvalom in ga tudi ubranil, a samo po točkah, v 15. krogih. Od tega sta dva pripadla Chuvalu.

Chuvalo je sin hrvaških staršev in hrvaški izseljenec v Kanadi in v Združenih državah močno »drukajo« zanj. Clay je dejal po boju, da še ni imel opraviti z nasprotnikom, ki bi imel tako trdo glavo (zaradi tega je imel vse otečene pesti) in tudi noben njegov boj še ni trajal celih petnajst krogov.

Torej je tudi trda glava nekaj vredna, kar lahko služi za tolažbo nekaterim šolarčkom (gotovo pa ne učiteljem).

Najbolj razveseljivo je to, da se slovenski skakalci enakovredno uvrščajo med svetovno skakalno elito in da razpolaga Slovenija z lepim številom kvalitetnih in talentiranih mladih skakalcev izenačene vrednosti, česar ne premore niti marsikatera dosedanja skakalna veselila.

»INIZIATIVA ISONTINA«

Te dni je izšla 26. številka goriškega obzornika »Iniziativa Isontina«, katerega izdaja že osmo leto študijski krožek »Rizzatti« v Gorici.

Kulturno-politična revija, usmerjena v duhu krščanske demokracije, ima namen tudi poglobljati stike s sosednimi slovenskimi in nemškimi pokrajinami in tudi s srednjeevropskimi. Na pobudo tega glasila in deželnega odbora za kulturne povezave bo v Gorici od 19. do 22. maja sestanek pesnikov in kritikov iz Avstrije, Češke, Zapadne Nemčije, Ogrske, Italije in Jugoslavije. Posebno v ta namen določeno tajništvo bo povabilo iz vsake teh dežel po 7 do 8 pesnikov in 2 ali 3 kritike izmed znanih kulturnih ustvarjalcev. Kulturni zbor bo razpravljal in predstavljal določeno temo »Današnja poezija«. Moralni namen teh sestankov, ki bodo imeli svoje prostore v salonih goriškega grada, pa je: ustvariti kulturno sožitje med sosednimi narodi.

Druga pobuda, ki je izšla iz »Iniziative Isontine«, pa je proučevanje stikov med italijanskimi in slovenskimi sodeželani. V drugem članku pričujoče številke je govor o študentovskem sestanku, kjer so mladinci razpravljali o odnosih med Slovenci in Italijani v Gorici. Osrednji članek je Macorjev o geografsko-kulturnem ambientu Terovega porečja. Izpod istega peresa je že v prejšnji številki izšel podoben opis Posočja, tudi bogato opremljen s slikami.

Na koncu revije nas pa razveseli nova pobuda »Iniziative«, in sicer kratki posnetki člankov v slovenskem in v nemškem jeziku. To je najlepši dokaz, da ta goriška revija stvarno nakazuje zблиžanje z obema narodoma.

ŠTEVILO TRAKTORJEV: MOTORIZACIJA NAPREDUJE

Italijanski seznam traktorjev je narastel v 1. 1965 za 46.157 enot, to je za toliko traktorjev, kolikor jih je prišlo iz tovarn. V celoti obsega seznam 418.000 traktorjev, kar je sorazmerno precej v razmerju z mnogimi drugimi državami.

Če pa upoštevamo, da je od celotnega števila kar 36% traktorjev pokvarjenih ali zastarelih, potem jih ostane okoli 270.000, kar je že zelo malo v primeri z milijonom francoskih ali milijonom in 200 tisoč nemških.

Letno število novonakupljenih traktorjev pa se v Italiji stalno dviga. Vsaj tričetrtine vseh italijanskih traktorjev je znamke FIAT.

RADIO, TELEVIZIJA IN TELEFON V ITALIJI

31. januarja letos je bilo v Italiji 10 milijonov 710 tisoč radijskih naročnikov ter istočasno 6 milijonov 329 tisoč televizijskih naročnikov.

Število telefonskih aparatov v Italiji je januarja presešlo 6 milijonov ter se je v primeri z letom 1958 podvojilo. Telefonskih naročnikov pa je bilo 4 milijone 564 tisoč.

Iz Trsta

SLOVENSKA AKADEMSKA LISTA ADRIA

Zaradi upravnih nerednosti bodo vsakoletne volitve na tržaški univerzi namesto v maju že v prvih dneh meseca aprila. Dne 1., 2. in 4. aprila bodo odprti volilni sedeži v novi in stari palači univerze. V nedeljo, 3. aprila, pa bodo odprti volilni sedeži v ostalih glavnih centrih pokrajine Turlanije-Julijske krajine. Za goriške študente bo sedež v Gorici v akademskih prostorih Corso Italia 44.

Kot že nekaj let, se bo na volitvah tudi letos predstavila slovenska akademska lista ADRIA. Zaradi tega je bil prejšnji teden sklican sestanek njenih volivcev in prijateljev, ki so se ga udeležili v zadovoljivem številu. Na sestanku je prišlo do zanimive in razgibane diskusije. Ker se je letos povečalo število vseh volivcev, so nastale nove težave z višjim volilnim quorumom. V prejšnjih letih je imela ADRIA, kot je razumljivo (ADRIE namreč ne volijo vsi slovenski akademiki), marsikakšno težavo z glasovi in zato je letos nastalo vprašanje, ali naj se še predstavi samostojno. To vprašanje je bilo rešeno v pozitivnem smislu, vendar se je poudarila nujnost, da se ustanovi nov odbor, ki bo stalno sledil dogodkom na univerzi in bo sploh postavljen na konkretnjšo in trdnjšo osnovo. Sledile so volitve, s katerimi je bil ta odbor ustanovljen in ki ga sestavljajo Miran Dolhar, Karel Mezgec, Matjaž Scharf, Matjaž Peterlin in Igor Tuta.

Odbor se je sestel v naslednjih dneh in je pripravil vse potrebno za volitve, predvsem pa je sestavil programske točke, ki jih tudi navajamo, da se z njimi seznanijo širša javnost.

Akademska lista ADRIA:

1. se zavzema za mirno sožitje slovenskih in italijanskih akademikov, osnovano na izmenjavi medsebojnih kultur;
2. odklanja načrt ministra Guia, ker ga ima za nepopolnega in neprimerne za rešitev sodobnih problemov univerze;
3. zahteva možnost polaganja izpitov izven treh uradnih rokov, po možnosti vsak mesec;
4. hoče pospešitev gradnje nove menze in njeno bolj funkcionalno poslovanje po zgledu univerzitetnih menz v drugih krajih Italije in inozemstva;
5. si krepko prizadeva, da se omogoči večjemu krogu zaslužnih in revnih študentov izdatnejša podpora v obliki štipendij, brezplačnega posojanja učbenikov, deljenja bonov za menzo in učinkovite zdravniške oskrbe;
6. zahteva strnjenje urnikov, olajšave pri pobiranju podpisov za izpite, zlasti za študente v službah in pisane tekste vsaj v obliki skript za vse predmete;
7. želi, da se dodelijo ustrezni prostori za rekreacijo študentov, zlasti okoliških, ki v opoldanskih urah nimajo kam iti. Minimalni program ADRIE v tem smislu je, da ostane knjižnica odprta tudi v opoldanskih urah;
8. se trudi za ustanovitev stolice za slovenski jezik na tukajšnji univerzi z namenom, da se razširi v deželi poznavanje slovenske kulture;
9. se zavzema za ustanovitev informacijskega urada Tribunata, ki bi nudil vso pomoč študentom zlasti brucem v njihovih študijskih problemih in v njihovih odnosih s profesorji. Istočasno zahteva finančno podporo Tribunata slovenskim akademskim društvom;
10. si prizadeva za resno delovanje Tribunata brez kakršnegakoli vmešavanja političnih strank. ADRIA hoče tudi navezati stvaren, konstruktiven in odprt dialog med akademiki raznih političnih prepričanj.

Slovenske akademike pozivamo, da s svojim glasom dokažejo razumevanje do slovenske manjšinske problematike in v znak soglasja s programskimi točkami slovenske liste VOLIJO LISTO

A D R I A

ODBOR

ZA
NAŠE
NAJMLAJŠE

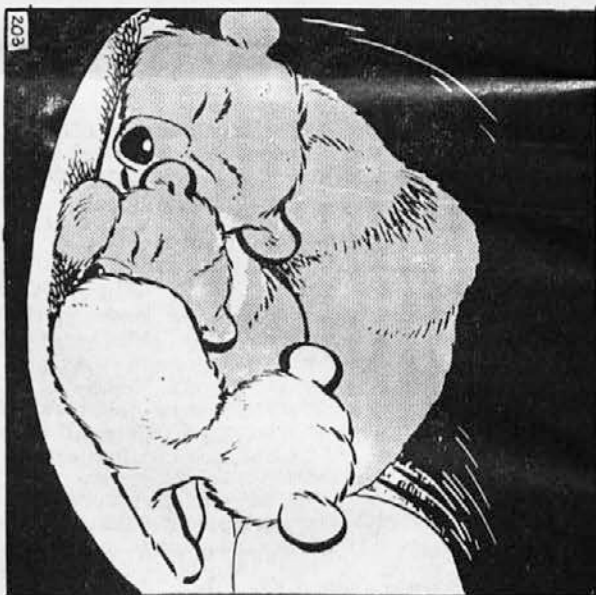
Snežek

35

piše in riše
Miki Muster

202. Zavedli so se, da so potegnili Rjavčka za uhelj, ta pa ga je samo zaspano pogledal z enim očesom in že je spet smrtnal. Snežek je poizkusil še enkrat, toda brez uspeha. Tega ni mogel razumeti, pa če je še tako napačen možganec. Sklenil je, da počaka še nekaj časa. Legel je k njima in poizkusil zaspati.

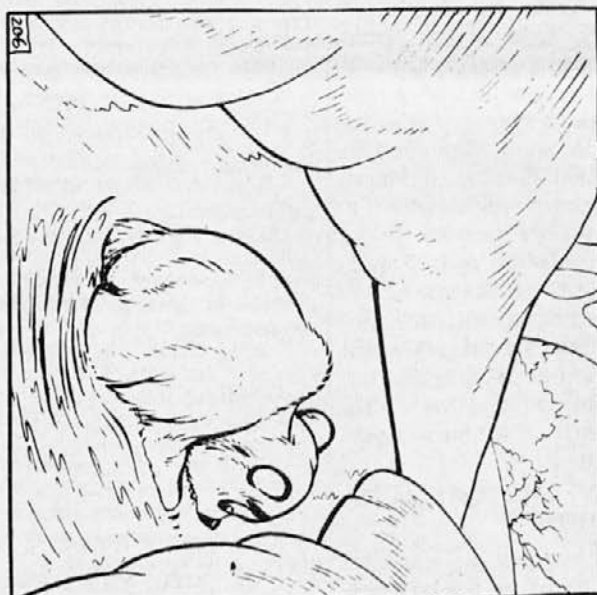
203. Kosmatinka je videla drevo, da se je tresla skakna votlina. Rjavček ji je pomagal, kar so mu čela mlada plitka. Snežek pa je zannan zapiral oči, spanec ni in ni hotel priti. Venomer je pogledoval proti vhodu. Beli sneg ga je vznemirjal in le težko se je zadrževal, da ni stekel ven in se povajal po njem.

204. Tako je ležal precej časa in se bori sam s seboj, potem pa ni več vzdržal. Skočil je na nogo in še enkrat poizkusil zbuditi Rjavčka. Ta pa se ni niti zganil, zato je sam stekel iz brloga in poskakoval po snegu, ki je bil visok že dobro ped. Povajal se je po njem in srce mu je prekipovalo.

205. Ko Kosmatinke in Rjavčka je ni bilo na spregled, se je sam napotil po gozdu. Tekel je po mehkem snegu in gledal, kjer bi iztaknil kaj za pod zob, toda našel ni prav ničesar. Zelodec je neusmiljeno krunil. Končno je odkril nekaj jagod na grmu in jih osmukal. To pa je bilo premalo, da bi mu potolazilo lakoto.

206. Dospel je do potoka. Stopil je v vodo in pričel prekopavati blaino dno, da bi našel kako žarho, pa je izvelkel le nekaj vodnih poljev. Pogoltnil jih je in se spet napotil v gozd, kjer je začel prekopavati sneg pod starim hrastom. Zelodec, ki ga je izbrskal izpod lisija, se mu zdaj niti ni zdel tako grenak.

207. Ko se je približal brlogu, je že od daleč slišal Kosmatinkino in Rjavčkovo smrčanje. Zlezal je skozi vhod, ki ga je že do polovice zametel sneg in zaključeno ogledoval speča medveda. Kaj nista lačna? In koliko časa bosta še spala? Legel je k njima in prijetna toplota njenih teles ga je uspavala.